

ZPRÁVY

SPOLEČNOSTI FRANTIŠKA BÍLKA

43
podzim 2019

Obsah

Zázraky se dějí (úvodník)	3
Podněty z díla Františka Bílka k meditaci a životu: rozhovor s P. Františkem Hroznatou Janouškem, OPraem	4
Dopis Františka Bílka Františku Kašparovi	12
F. H. Janoušek: Kněz – básník František Kašpar a Katolická moderna	12
F. Kašpar: Naši kmotři. Bílek a Březina	17
Nezvěstný obraz Kristus na kříži se objevil po 80 letech na veřejnosti	18
Drobné zprávy	22

P. František Hroznata Janoušek, OPraem, ve své domácí kapli, září 2019; fotografie k rozhovoru na str. 4-11.

Obrázek na titulní straně: František Bílek – Svatý Václav obětuje korunu. Foto: Karel Neubert. Děkujeme za technickou spolupráci Nakladatelství Karolinum.

Zázraky se dějí

Ano, všichni víme, že zázraky se dějí, malé i velké, každý den. Stačí mít jen oči otevřeny a duši dostatečně vnímavou. Jak to ale (dnes) souvisí s Františkem Bílkem? Možná byste vymysleli tucet příkladů, ale já mám nyní na mysli jeden konkrétní.

Bílkova tvorba se uzavřela před téměř 80 lety (ano, za dva roky, 13. října 2021 uplyne přesně 80 let od Bílkovy smrti). Byla to bohatá tvorba a je poměrně dobře zdokumentovaná. Zdálo by se, že už nás nemůže nic moc nového překvapit. Že už můžeme jen ztrácet. Také jsme v posledních letech přinesli řadu článků a zpráv o tom, jak ze hřbitovů v posledních 25 letech nenávratně zmizela řada Bílkových cenných bronzových plastik. Při havárii vodovodu v depozitáři Galerie hlavního města Prahy před několika lety, zrovna ve chvíli, kdy se Bílkovy drobné hliněné plastiky stěhovaly na jiné místo a byly rozloženy na zemi, voda poškodila až zničila některé z nich. Můžeme se jen domýšlet, kolik drobnějších prací či tisků z pozůstatostí končí v popelnici nebo ve sběru.

A přece existuje i trend opačný, kdy se zcela nečekaně objevují na veřejnosti Bílkova díla dosud neznámá, nezvěstná nebo považovaná za dávno ztracená. Aleš Nevečeřal, bývalý předseda naší Společnosti, koupil před pár lety na bleším trhu velmi levně cennou sádrovou Bílkovu plastiku, která se nacházela ve společnosti sádrových trpaslíků. Vloni či předloni se dostala do prodeje ve dřevě řezaná hlava Bílkovy maminky, pocházející ze soukromé sbírky. Asi ve stejnou dobu koupil jeden z našich předních sběratelů Bílka na aukci původní rukopis traktátu „Stavba budoucího chrámu v nás“. V tomto čísle přinášíme informaci o dosud neznámé dřevěné Bílkově plastice „Svatý Václav obětuje korunu“, kterou si u Bílka objednal farář František Kašpar, a o velkém Bílkově oltářním obraze Ukřižovaného, který Bílek věnoval svému ošetřujícímu lékaři a který se nečekaně letos objevil po více než 80 letech. V příštích číslech se dozvíte o dvou dosud veřejnosti neznámých náhrobcích od Františka Bílka a dalších dílech, které jsme považovali za ztracená.

Prostě, i „Bílkovcům“ se dějí zázraky!

František Kožíšek

Podněty z díla Františka Bílka k meditaci a životu

Rozhovor s P. Františkem Hroznatou Janouškem

Mohl byste nám, prosím, přiblížit vaši životní cestu?

Myslíte, že je to důležité? Myslel jsem, že si budeme povídat o Bílkovi.

Ano. Považujeme to za důležité, protože to nejen tvoří kontext vašemu vyprávění o Bílkovi, ale je to zajímavé i samo o sobě.

Zde bych mohl odkázat na zatím tři díly mých Jisker z popela¹. Napsal jsem v nich o mých rodových kořenech, dětství, ztrátě dětské víry a ještě v dospívání návratu na cestu Kristovu, zachytil jsem některé vzpomínky z mládí a z vojny. Obsahuje také – s přesahem do doby sepsání – některé mé úvahy. Tak tedy teď jen stručně.

Rád říkám, že pocházím z obce, kam se odstěhoval vrabec z Ptačí pohádky Karla Čapka, totiž z Kardašovy Řečice na Jindřichohradecku. Ale jihočeský mám jen jeden kořen, matka pocházela z Litoměřicka, z Kostelce u Budyně nad Ohří. V té vesnici jsem v dětství a mládí trávil prázdniny. O matčině rodu toho vím víc; ve starších generacích se v něm mísil živel český a německý. Jsem ročník 1939.

Střední školu jsem studoval v Jindřichově Hradci, tehdy to byly po sovětském vzoru místo gymnázia poslední tři třídy jedenáctiletky. Nejvíce mne zaujala čeština a česká i starší ruská literatura. Nespokojil jsem se s poskytovaným ideologicky omezeným literárním rozhledem. Doma jsme knihovnu neměli, jen několik knih. Zprvu mi pomáhaly hledět přes plot některé vypůjčené knihy, nikoliv ovšem z veřejných knihoven. Dozvěděl jsem se také o literárním uskupení Katolické moderny a s ním spojeném reformním hnutím a nepřestal jsem se o ně zajímat, za řadu desetiletí jsem nasbíral plnou skříň těch knížek většinou téměř zapomenutých autorů a časopisů. Katolická moderna nesplnila své vysoké ideály, ale byla předjařím pro další rozvoj katolicky orientované české krásné literatury. V časopisu Nový život, který Katolická moderna vydávala, jsem také našel řadu prací Františka Bílka, včetně jeho textů.

Kdybych po maturitě studoval na filozofické fakultě, kam mě i směřoval náš profesor češtiny, tak bych pak šel velmi pravděpodobně učit. Ale já už byl tehdy věřící a chodil jsem v neděli pravidelně do kostela, věděl jsem, že bych jako učitel měl proto velké problémy a brzy by mne ze školství vyhodili. Jeden známý z mého rodiště, také katolík, byl rentgenovým laborantem a poradil mi, abych šel na tento obor, že berou každého. Tak jsem v Brně vystudoval

¹ F. H. Janoušek: Jiskry z popela. 1.-3. díl. Nová tiskárna Pelhřimov, 2010, 2014 a 2017.

nástavbový kurs a rok před válkou (prodlouženou) a tři roky po ní jsem nejprve v nemocnici v Humpolci a pak v Jindřichově Hradci jako rentgenový laborant pracoval. Když snížili už tak nízký plat o rizikový příplatek, odešel jsem do chemické továrny Silon v Plané nad Lužnicí. Při práci jsem začal studovat chemickou průmyslovku, ale když ve mně dozrálo odhodlání studovat teologii a připravovat se na kněžství, dal jsem výpověď a nastoupil na rok jako pomocný dělník ve skladu Fruty v Jindřichově Hradci.

Cítil jste, že máte šanci být na teologii přijat?

V tom roce 1967 po mnoha letech přijali poněkud více studentů, zatímco do té doby za českobudějovickou diecézi jen jednoho nebo dva, tak v tom roce pět! Jel jsem ještě předtím za internovaným biskupem Josefem Hlouchem do Koclířova, abych se ho zeptal na jeho názor. Doslechl jsem se totiž, že jeho synovec, můj vrstevník, šel studovat na tehdy v Čechách a na Moravě jedinou katolickou teologickou fakultu v Litoměřicích proti vůli toho strýce – biskupa. Ale to bylo asi v roce 1958 a ta fakulta i kněžský seminář byly až do doby nástupu biskupa Františka Tomáška do úřadu administrátora pražské arcidiecéze dost problematické. Podařilo se mi s biskupem Hlouchem v nestřeženou chvíli setkat díky řeholním sestřím. Řekl mi: „Když vás nevezmou dveřmi, tak tam vlezte oknem.“

Úroveň přednášek na té fakultě nebyla valná, až na dvě výjimky: přednášky prof. Františka Kotalíka (o Starém zákoně) a prof. Jana Merella (o Novém zákoně). Náš profesor církevních dějin Bartůněk nám otevřeně řekl, že je to „vyšší na ministrantský kurs“. Ale už v roce 1968 tam začali nastupovat Josef Zvěřina, Oto Mádr, Jarolím Adámek, Bonaventura Bouše... přednášeli nám i Tomáš Špidlík, Klemens Tillman a jiní, kteří dojížděli ze zahraničí. Po roce 1970 to zase začali omezovat, ale v roce 1972 jsem končil.

To už byla normalizace, neměl jste žádné problémy s vysvěcením?

S vysvěcením ne, nedostal jsem však hned státní souhlas k výkonu kněžské služby, ale až po třech měsících. Vstoupil jsem totiž během studia tajně do premonstrátského řádu. A v roce 1968 se to poněkud naivně odtajnilo, což udělaly i jiné řády, až na jezuitu – ti chytří kluci byli opatrnější.

Premonstráti jsou kanovníký řád s pastoračním působením ve farnostech, nikoliv mniši. Patřím do tepelské kanonie, do kláštera v Teplé u Mariánských Lázní. Teď tam jezdím na několik dní o Vánocích, Velikonocích, na slavnost zakladatele kláštera blahoslaveného Hroznaty a na kapituly. Buď mne tam odveze některý bývalý farník, nebo Jiří Netík ml., v jehož stavení v Čihovicích na okraji Týna nad Vltavou, na břehu rybníka bydlím a téměř poustevničím. Nebo pro mne přijede a zas odveze náš opat Filip Zdeněk Lobkowicz (bratr ostravsko-opavského biskupa Františka Václava Lobkowicze, také tepelského premonstráta a mého spolužáka).

Kde jste zahájil svou kněžskou službu?

Tu se státním souhlasem krajského církevního tajemníka, zvláště ostře proticírkevního, v Soběslavi jako „výpomocný duchovní“. Ten tajemník tam chtěl udržet staršího nemocného děkana, který prý už chtěl odejít do důchodu. Bydlel v jiném městě, v Soběslavi býval jen několikrát týdně po několik hodin. Nebyl asi zásadním odpůrcem liturgie obnovené po II. vatikánském sněmu, ale spíš z nedostatku zájmu zachovával už povinné změny méně než zpola. Víc toho o něm raději uvádět nebudu.

Ze Soběslavi jsem byl přeložen do Plané nad Lužnicí, pak do Týna nad Vltavou. V polovině roku 1990 jsem odešel do Nýřan na Plzeňsku, do oblasti dřívějšího pastoračního působení tepelských premonstrátů, pak v důsledku ne dost uvážené reorganizace na rok do Chebu, odtud rád do Konstantinových Lázní. Vždy to byla nejen ta jmenovaná místa, ale také široké okolí s menšími neobsazenými farnostmi. Po onemocnění jsem žil přímo v klášteře v Teplé, měl jsem na starost jednoho novice a vypomáhal jsem široko daleko. Když novic odešel studovat do Prahy a zdravotní stav se mi poněkud zlepšil, toužil jsem se vrátit do pastorační práce v jižních Čechách. Se souhlasem tehdejšího představeného – administrátora tepelské kanonie, jsem požádal českobudějovického biskupa Antonína Lišku o jednu malou farnost, a tak jsem pak působil ve Strunkovicích nad Blanicí.

Ale jen jeden rok. Splnil jsem přání nového českobudějovického biskupa Jiřího Paďoura a deset let jsem působil v Kamenici nad Lipou a v širém okolí.

Jak jste se dostal k dílu Františka Bílka?

Nejprve v mých šestnácti letech. Na jindřichohradecké jedenáctiletce nás učil dějepis profesor Jan Muk, žák Josefa Pekaře, významný regionální historik; pěkně o něm píše Zdeněk Kalista ve svých pamětech. Přes jeho erudici nebyly jeho přednášky příliš zajímavé, protože se úzkostlivě držel učebnic poplatných komunistické ideologii. Báł se, vzhledem k poměrům na té škole, oprávněně. Občas nás zavedl na nějakou výstavku, kterou uspořádal v historické části profesorské knihovny (barokní tisky apod.), a do jindřichohradeckého muzea, přitom jakoby ožil, byl jako proměněný. A já jsem se v tehdejší expozici toho muzea poprvé setkal s prací Františka Bílka, byla to „Orba je naší viny trest“. Velmi mne toto sochařské dílo zaujalo, ačkoliv jsem mu moc nerozuměl, znepokojilo mne, podněcovalo k přemýšlení. Později mi k pochopení přispěla báseň Karla Dostála Lutinova „Orám, orám, orám“, zhudebněná Josefem Bohuslavem Foerstem.

V době mého kněžského působení v Soběslavi jsem zastupoval na soběslavsko-veselských Blatech v Zálší dlouhodobě nemocného kněze. Tam jsem se dozvěděl, že to bylo poslední působiště kněze a básníka Františka Kašpara (1879 – 1959), který byl velkou literární nadějí doznívající Katolické moderny. Už dlouho jsem o něm věděl, mj. z několika míst „Země zamyšlené“ Ladislava Stehlíka. Zálešský kostelník Františka Kašpara pamatoval

a vyprávěl mi o něm. Ze širokého zaměření na Katolickou modernu jsem se soustředil hlavně na něho. Dlouho jsem paběrkoval, tehdy ani ještě neexistoval ucelený soupis jeho díla. Pracně jsem se snažil dát dohromady jeho bibliografii a co nejvíce se o něm dozvědět.

Vypravil jsem se do jeho rodiště, Borečnice u Písku. Obcházel jsem vesnici, do rodného domu jsem si netroufal. Vydal jsem se do blízkého údolí Otavy, kde stával mlýn Smetiprach. Do toho údolí Kašpar jako student rád chodil s knihou, tehdy ho velmi zaujaly básnické sbírky Otokara Březiny. Později jednu svou báseň nazval „Naši kmotři – Bílek a Březina“. Šel jsem cestou k lesu a k tomu údolí a přes louku přicházel starý muž, chtěl přeskocit strouhu na cestu, tak jsem mu pomohl, podal jsem mu ruku. Dali jsme se do řeči, pověděl jsem mu, co mne sem přivádí. Sdělil mi, že v Kašparově rodném domě bydlí jeho (Kašparův) synovec. Dodal jsem si odvahy a zašel tam, ale moc toho o strýci nevěděl. Odkázal mne však na svou sestřenicí v Praze, paní Marii Svobodovou, že ta o něm ví mnohem víc.

Tak jsem paní Svobodové napsal, měla radost, že se o strýce někdo zajímá. Pozvala mne, několikrát jsem ji v Praze navštívil. Přijela i ona, z Týna nad Vltavou jsme ještě s jedním mladým bývalým farníkem z Plané nad Lužnicí jeli autem do Nicova u Plánice na Klatovsku, kde Kašpar dlouho působil jako farář a ona u něho v dětství o prázdninách pobývala. Také jsme zajeli do Stádlce na Tábořsku, tam působil po Nicově a před Zálším. (Ve Stádlci se narodil František Bernard Vaněk, Bílkův obdivovatel a spolužák z tábořského gymnázia.)

Abych to zkrátil: Paní Svobodová vlastnila Kašparovu literární pozůstalost a věnovala mi ji. Patřila k ní rozsáhlá korespondence, např. dopisy J. Š. Baara, X. Dvořáka, Sig. Boušky, Jos. Váchala, jeden dopis Františka Bílka a také dopis jeho bratra Antonína. Po strýci zdědila i dřevěný hluboký reliéf (basreliéf) od Františka Bílka „Svatý Václav obětuje korunu“, ten už ale dříve věnovala nějakým mladým manželům z Prahy, kteří se pak odstěhovali do Jevan.

A jak se Vám podařilo se k tomu dílu dostat?

Paní Svobodová ty manžele požádala, aby jí tu plastiku zapůjčili k pořízení fotografie. Seznámil jsem se krátce předtím s významným fotografem Karlem Neubertem (pocházel z nakladatelské rodiny) a nabídl mi, že mi vyfotí, co budu potřebovat. Tak jsme s ním odvezli plastiku do jeho pražského ateliéru (mám poznamenáno, že to bylo 17. 7. 1988) a hned jsme ji pak zase vrátili k paní Svobodové. Ti manželé si pro ni dlouho nejeli a paní Svobodová brzy zemřela. Po posledním rozloučení s ní v krematoriu jsem zašel za jejím dědicem, synovcem už před více lety zemřelého manžela. Vysvětlil jsem mu, že by mne mrzelo, aby kvůli mně ti manželé přišli o tak cenné dílo. Pochopil a plastiku jim bez námitek vrátil.

František Bílek: Svatý Václav obětuje korunu. Dřevěná plastika (51 x 39 x 21 cm), nápis vlevo nahoře: SVOJI MOC OBĚTUJME BOHU; nápis vlevo dole: F. B. 1923. Foto: Karel Neubert, 1988. Děkujeme za technickou spolupráci Nakladatelství Karolinum.

Když se díváme na fotografii, tak se nám zdá, že je to dílo úplně neznámé...

V Prostějově u vchodu do kostela Povýšení sv. Kříže je umístěn kamenný reliéf „Svatý Václav obětuje korunu“. Pro ten chrám ho objednal jeden z významných představitelů Katolické moderny, tamní farář Karel Dostál Lutínov v roce 1919. V Prostějově však je sv. Václav stojící, zatímco na mnohem menší dřevěné plastice, kterou si u Bílka objednal Kašpar, sv. Václav klečí.

K tomu dílu se váže ten dochovaný Bílkův dopis, ve kterém Kašparovi oznamuje, že práce je hotová, a podle kterého můžeme vznik plastiky i datovat: Bílek ji vyřezal na přelomu let 1922 – 1923. Po dokončení byla nějakou dobu vystavena ve výkladní skříni Topičova salonu. Rozměry této plastiky (v centimetrech) jsou 51 (výška) x 39 (šířka) x 21 (hloubka).

Když jste mapoval Kašparovo dílo, povězte o něm něco.

Vydal 11 básnických sbírek, nepočítám-li různé pastorační či jiné texty, jako fejetony apod. Nebyl veliký básník, i on sám sebe označil za „poetu minor“. Zvláště z období jeho tvorby do r. 1926 lze ale vybrat texty básnický hodnotné, s překladatelem a básníkem Zdeňkem Hronem jsme pořídili přísný výbor „Dar světla“, který jsem r. 1999 vydal.

(Pozn. red. – za rozhovorem přetiskujeme již dříve vydanou stat' F. Janouška o F. Kašparovi.)

Co se stalo s tou Kašparovou pozůstalostí?

Většinu mi paní Svobodová velmi štědře darovala a já ji později daroval Památníku národního písemnictví, když jsem před pěti lety opouštěl mé poslední farní působiště Kamenici nad Lipou. Tam jsem daroval také olejomalbu Antonína Bílka (bratra F. Bílka), jeho Pietu, takovou vesnickou, sedící na mezi. V Kašparově pozůstalosti byl od A. Bílka ještě obraz exteriéru kostela na svatoprokopské Sázavě, také olejomalba, ten ale paní Svobodová přislíbila své příbuzné.

Tak se do Památníku písemnictví dostala i nemalá sbírka Váchalových dřevorytů i grafických listů jiných autorů. Váchalovy dopisy Kašparovi dosvědčují, že s ním udržoval přátelské styky i v době, kdy se (také díky vydatnému příspěví Demla) Váchal s klérem zle rozkmotřil. Ještě předtím a i potom ilustroval Kašparovi několik básnických sbírek.

Navštívil jste v Chýnově paní Bertu Mildovou, dceru Františka Bílka?

Ne, to ne. Ale v Chýnově jsem samozřejmě vícekrát byl na hřbitově, a to nejen při pohřbu, když jsem z Plané nad Lužnicí zastupoval nemocného chýnovského faráře. Dozvěděl jsem se, že blízko Bílkova ateliéru bydlí manželé z Prahy, kteří zájemce do vily ochotně pustí. Toho jsem pak dvakrát využil a i později, už po převzetí Galerií hl. m. Prahy, jsem vilu s průvodkyní navštívil.

Se studentem z Plané nad Lužnicí, ministrantem a lektorem, jsme autem putovali na mnohá místa za Bílkovými díly: do Tasova a Jinošova, do Babic – tam nejen na hřbitov, také na faru, kde měli vzácné Bílkovy korouhve, tehdy ještě nezrestaurované, Deml o nich napsal esej nejprve do Meditací, pak ho vydal samostatně. Navštívil jsem hřbitovy na Olšanech a na Vyšehradě s četnými Bílkovými díly, v Nové Říši, prošel jsem jeho křížové cesty v Prostějově a v Kolíně. V Malšicích u Tábora jsem na hřbitově u kostela objevil velký náhrobek, za čas jsem tam už toto jeho dílo nenašel. Přitáhly mne výstavy jeho díla v Blatné r. 1986 a v Praze r. 2000, několikrát jsem navštívil jeho pražskou vilu.

Umělecké dílo – slovesné, hudební a výtvarné – může každý vnímat jinak. Stává se podnětem, je možné si ho v mysli dotvářet po svém. Nepovažuji se za velkého znalce Bílkova díla. A ne všechno je mi z něho blízké. Kromě už uvedené „Orby“ mne podněcuje k meditaci zvláště pomník Chelčického ve Vodňanech. Vícekrát jsem tam k němu zašel a ještě častěji se k němu v mysli vracím. Není pro mne jen pomníkem Chelčického, chápu ho i obecněji: lidský život od dětství do stáří pod svrchovaností Božího slova, v jeho životodárném světle a síle.

Meditativně vnímám také i jeho „Slepce“, „Úžas“, „Míru“... zvláště mne zaujal také pomník „Magnifikat“ na hrobě matky Františka Bernarda Vaňka v Pelhřimově. O jeho vzniku, o Bílkově tvorbě a jeho problémech s katolickou církví napsal Vaněk v několika textech zařazených do posmrtně vydané knihy „Vlaštovky se vracejí“. Husův pomník v Kolíně mne zaujal víc než ten tábořský (také Franze Kafku, jak o tom napsal Maxovi Brodovi).

Z novějších českých výtvarníků jsou mi zvláště blízké mnohé dřevoryty a kresby Arnošta Hrabala, Jana Zrzavého, některá díla Václava Rabase, Jana Štursy, Františka Tichého, Václava Boštíka...

Husův pomník ... Jak se jako katolický kněz díváte na Husa?

Žil v době společensky i církevně složitě, v době nedobrého úzkého sepětí mezi církví a státem, neuskutečnitelné snahy uskutečnit Boží království na tomto světě, což může být jen větší nebo menší provizorium. Čím více světské moci církve, tím méně té duchovní. Cením si Husovy i Chelčického nespokojenosti s tehdejšími stavem církve.

Ještě dřív, než v diskuzi o náboženské svobodě na II. vatikánském sněmu pronesl kardinál Josef Beran projev, ve kterém s politováním řekl o ráně zasazené do srdce národa Husovým upálením a do značné míry násilnou pobělohorskou rekatolizací, jsem to tak cítil a chápal.

Bílkův pomník Husa v Kolíně vnímám i obecněji: křesťan statečně stojící uprostřed nejrůznějších protivenství. To je velmi aktuální i dnes a bude ještě víc v budoucnosti, kdy budou křesťané stále více v menšině a budou žít ještě větší měrou v diaspoře. Je důležité přijmout tu situaci pozitivně a neztratit křesťanskou identitu. Nežít ve ghettu, rozlišovat stále, v čem je možné

a potřebné se přizpůsobovat a v čem ne.

Děkujeme za rozhovor.

S paterem Janouškem rozmlouvali Yveta a František Kožíškovi, Čihovice u Týna nad Vltavou, 5. 7. 2019

František Bílek: Svatý Václav. Kamenný reliéf (pamětní deska padlým; 245 x 112 cm), nápis nahoře: 1919 NEDEJ ZAHYNOUTI NÁM NI BUDOUCÍM F. B.; nápis dole: PADLÝM ZA SVOBODU. Prostějov, severní strana kostela Povýšení sv. Kříže. Foto: F. Kožíšek.

Dopis Františka Bílka Františku Kašparovi (5.2.1923), z pozůstalosti F. Kašpara, dnes uložené v PNP

Vážený pane,

přijal jsem z Vaší ruky 3 knihy básní a pročítám je s pozorností něžnou, zdá se mi, že práce Vaše nemají posy herce, ani lži a pokrytectví.

Sama věnování i dopis svědčí o tom, jak Jste s mou prací (tedy i se mnou) ve spojení dávno. Všechna spojení ve Jménu Božím jsou svatá a - člověk je nerozlučuj!

Práce pro Vás pracovaná je nyní vystavena u Topiče². Až se přiblíží doba Vašeho příjezdu, vyzdvihnu ji z výstavy.

Pozdravuje Vás oddaně

František Bílek

5. II. 1923

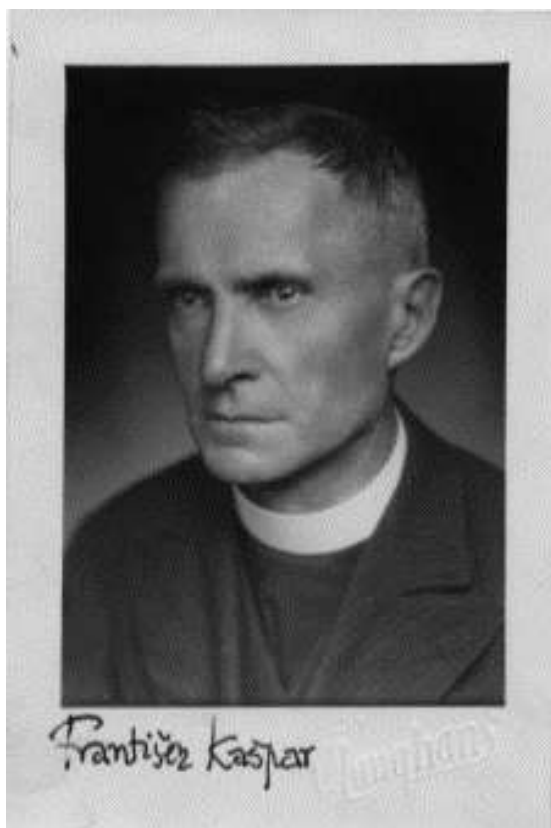
Kněz – básník František Kašpar a Katolická moderna

František Kašpar v přednášce o sobě a svém díle, konané r. 1941 (tiskem nepublikované), řekl: „Bohosloví jsem studoval v Českých Budějovicích v době, kdy hnutí moderny kol Moderní revue a Nového života bylo v největším varu. Byl jsem v tom celý.“ Bohosloví studoval v l. 1898 – 1902. K té době se také vztahují dvě jeho básně ze sbírky Zastavené hodiny (1922). Alespoň několik veršů z básně Nový život: „Ze Západu dosud klokotá – ten jarní veletok, a v koupeli – jeho se dosud duše zelená: – Verdaguer

² Topičův salon byl výstavní síň knihkupectví a nakladatelského domu Františka Topiče, nacházel se na Národní třídě č. 9. Byl nejdéle působící soukromou galerií v Praze, existoval s přestávkami od roku 1894 do přelomu roku 1949–1950, celkem 55 let.

světec, Hello vznešený, – zpěv sladký kajícího Verlaina. – Kdo rostli jsme z té vody milostné, – my nasadili stejný zlatý květ...“ A z básně Naši kmotři – Bílek a Březina: „Když mistři Západu nám udíleli Křest, – vlast úrodná nám dala kmotry vznešené, – jen oni byli hodni, ze zdroje nás vznést, – dvě duše veliké, mysticky spřízněné“.

Poezií a snad už i básněmi Otokara Březiny byla duše samotářského chlapce z rolnické rodiny v Borečnici u Písku, od raného dětství následkem úrazu postiženého částečným ochrnutím pravé paže, vznícena už ve vyšších třídách píseckého klasického gymnázia. Snad už před nástupem do českobudějovického kněžského semináře slyšel i o Katolické moderně, brzy po příchodu tam vyslechl na schůzi Literární jednoty bohoslovců českobudějovických „Jirsík“ přednášku kolegy z posledního ročníku Jaroslava Pauluse Katolická moderna a naše povinnosti k ní. To už ale na předchozí schůzi, na této a velmi často i na pozdějších byly recitovány jeho vlastní básně; některé z nich byly zveřejněny v *Museu*, časopisu bohoslovců českomoravských. Zpovídal se v nich z niterných zápasů mladého bohoslovce, své city vyjadřoval vypjatě expresivně, formou příliš odvozenou od symbolistických a dekadentních vzorů. Ke konci teologického studia se však jeho verše oprostují, vymaňují z dosavadních přílišných závislostí, stávají se průhlednějšími. V *Museu* byl otištěn také text přednášky O umění a mravnosti, kterou konal v 2. ročníku bohosloví rovněž na schůzi „Jirsíka“. Je z ní patrný značný rozhled, myšlenková hloubka, obdiv a láska k dílům Františka Bílka a Otokara Březiny. Témata jiných jeho přednášek prozrazují jeho zájmy: Moderní člověk a víra, Lidové písně a naše dnešní poezie, Dílo Antonína Sovy. /1/

*Portrétní fotografie Františka Kašpara.
Foto: Ateliér V. Langhans, Písek.
Děkujeme za technickou spolupráci
Nakladatelství Karolinum.*

Básně psal František Kašpar i v době kaplanského působení v Myslivě u Klatov i v prvních letech už samostatného působení v Nicově u Plánice (také na Klatovsku). Nepublikoval je však a téměř všechny z doby před první světovou válkou zničil.

Po knížce *Poutní místo Nicov a Rodička Boží Nicovská* (1912) a po dvou meditativních příručkách (*Kytice myšlenek pro adorátory, kazatele a katechety*, společně s Janem Strnadem, 1913, a *Aronův prut. Myšlenky na neděle a svátky*, 1916) vydává roku 1917 – už osmatřicetiletý – svou první básnickou sbírku *Granátová jablka*. Její vydání znamená i změnu jeho vztahu ke Katolické moderně.

Dosud z okruhu Katolické moderny, zejména z časopisu *Nový život* a pak z revue *Archa*, přijímal. Nebyly to ovšem jediné jeho zdroje. Už od roku 1906 patřil k příznivcům staroříšského okruhu Josefa Floriana a k přátelům Jakuba Demla, s oběma zůstal ve spojení i po jejich rozchodu. Obzor tohoto kněze z Nicova dosahoval za hranice katolicky orientované literatury i za hranice českého knižního světa, např. r. 1913 čte v německém originále sbírky básní Stefana Georga a Rainera Maria Rilka a půjčuje je Demlovi. Vydání *Granátových jablek* r. 1917 vzbudilo pozornost Xavera Dvořáka, Jindřicha Šimona Baara a Sigismunda Boušky; do té doby nebyli v osobním a písemném kontaktu. Od všech tří obdržel dopisy zvoucí k tvůrčí spolupráci. Aspoň několik vět z dopisů Baarových: „Přečetl jsem Vaše *Granátová jablka* a jdu Vás za ně obejmout. Ruka, která napsala báseň *U nás*, je ruka velikého člověka – umělce. Osleplé oči, Noc v horách, Ohnivý pták čtu už po kolikáté... Záleží nám na pokuse probuditi v Čechách – jak sličně a výstižně pravíte – duchovní jaro. Cítím po přečtení Vašich básní těžkou, zodpovědnou povinnost pozvati Vás k práci.“ (2. 3. 1917). A brzy potom (28. 3. 1917): „Nicov je jako Betlém. Už jménem nepatrný a přece z něho vychází – nu – čtete kritiky! Mám radost! Velikou radost – snad jedinou v moři hořkosti a bolesti přítomných dnů.“

František Kašpar se začíná účastnit tvůrčí činnosti Katolické moderny. Brzy po dopisech Dvořáka, Baara a Boušky objevují se jeho básně na stránkách *Týna*, „sborníku literárního a uměleckého“, který začal toho roku 1917 vycházet; jeho redaktor Xaver Dvořák v úvodníku 1. čísla napsal: „Z jediného kmene vyrůstají nyní větve dvě: moravská a česká: *Archa* a *Týn*“. Ještě v I. ročníku *Týna* byla otištěna také Kašparova próza *Tajemná ruka* a jeho recenze Demlových *Prvních světél* a *Mých přátel*. V druhé polovině r. 1919 František Kašpar zastupoval v redakci III. ročníku *Týna* nemocného Xavera Dvořáka; redaktorem IV. – posledního – ročníku byl Jiří Karásek ze Lvovic. /2/

Sbírku *Granátová jablka* krátce po jejím vydání uvítala také revue *Archa*. V březnovém čísle 5. ročníku (1917) čteme: „Nový katolický básník mystického naladění, hlubokého cítění a delikátního, vážného slova se objevil s první knížkou: Fr. Kašpar, farář v Nicově, vydal *Granátová jablka*. Jeho básně jsou sice z rodu Březinova, ale mnohem přístupnější, a vynikají nad

ostatní katolické mystiky naše tím, že jsou prosty verbalismu“ (nepodepsáno). V témže 5. ročníku je článek Karla Dostála-Lutinova České jamby, s podtitulem Příspěvek k české poetice. /3/ Ocituji několik vět: „S jamby je v našich verších kříž, neboť čeština nemá jambického spádu, májíc pravidelně přízvuk na první slabice slova... Ale proto nebylo by správně jambus z české poesie vylučovat. Je však třeba český jambus poněkud uvolnit! Musíme si odvyknout skandovat slabiky, je třeba číst rytmus celé věty. Přiznávám se, že naprosto korektní, přesně podle školní prosodie strouhané verše Svat. Čecha, El. Krásnohorské a jiných puristů působí na mne často únavně a násilně. Pěkný celkem jambický spád slyším na příklad v básni lyrika F. Kašpara, byť tu byly na oko mnohé nesprávnosti.“ Uvádí pak celou báseň Magnifikat ze sbírky Granátová jablka. – V té době a pak zejména po zániku Týna jsou básně F. Kašpara publikovány v revue Archa často. Roku 1922 se stal členem Družiny literární a umělecké. Dvě jeho sbírky tato družina vydala: r. 1922 Zastavené hodiny s dřevoryty Josefa Váchala, Kašparova přítele, r. 1941 sbírku Tam tichou nad Lužnicí.

Protože Katolická moderna byla spojena s tehdejší reformním hnutím v katolické církvi v Čechách a na Moravě, zmíním se krátce i o Kašparově účasti v něm. Organizační stránky tohoto hnutí, schůzí Jednoty katolického duchovenstva a funkcí se stranil. Nadšen byl pro liturgii v české řeči, v listopadu r. 1920 ho stihlo napomenutí z kapitulní konzistoře v Českých Budějovicích, že ji tak sloužil. Patřil také k těm, kteří si přáli zrušení zákona kněžského celibátu; přál si to spíše ze svého názoru než z osobních důvodů. I když naděje na českou liturgii pominula, v letech 1922 až 1929 přeložil s Xaverem Dvořákem celý breviář; překlad došel sice církevního schválení jako pomocný text, ne jako text liturgický, vydat se ho však nepodařilo. Nesouhlasil se založením československé církve, zůstával pln na půdě katolické věrouky. Jak hluboce meditativně pronikal do jejích hlubin, o tom svědčí mnoho jeho básní.

V čem byl přínos Františka Kašpara pro tvůrčí činnost Katolické moderny? Zejména v dvojí oblasti, v poezii a v kněžské spiritualitě.

Do poezie Katolické moderny vnesl určité omlazení, oživení, když už byla pociťována stagnace. Xaver Dvořák v recenzi Granátových jablek v Týnu poukázal na to, že se v Kašparových básních občas vzdáleně připomene něco z Březinovy poezie, ve struktuře některých básní shledal příbuznost s poezií Slunečních hodin Karla Tomana (1913), ne však epigonství. /4/ Jiří Karásek ze Lvovic brzy potom, v témže ročníku Týna (1, 1917), přes všechny kritické výhrady ocenil zejména originální imaginaci Kašparovu v Granátových jablkách a v téměř vzápětí vydané další sbírce Visící roj (1917). I v nejslabších básních nachází „živé jádro, nikdy nejsou mrtvým metafyzickým konceptem, odpadkem poetického verbalismu, mají magnetický proud myšlenky, třeba často ještě nedokonale nebo slabě vyjádřené“. /5/ Je třeba dodat, že vrcholné období básnické tvorby Františka Kašpara tvoří jeho sedm sbírek vydaných v letech 1917 – 1926; deset dalších z let 1927 – 1941

a básně z pozůstalosti – zemřel r. 1950 – s výjimkou některých básní znamenají pokles: mj. do sbírek méně kriticky vybíral, částečně také upadal do jazykových deformací lumírovské poezie, ke které se kdysi stavěl dosti kriticky. /6/

Druhou oblastí, v níž je třeba ocenit Kašparův přínos, je kněžská spiritualita. Nevypracoval sice nějakou novou její teorii, avšak ve všech jeho básnických sbírkách, i v těch prvních, nacházíme básně vyvěrající z niterného prožívání kněžské služby u oltáře, udělování křtů, role zpovědníka a rozhřešovatele ve svátosti smíření, svátostné služby nemocným a umírajícím, konání církevních pohřbů. Patří k nim i kněžsky viděné hloubkové portréty lidí, s nimiž se při pastoračním působení setkával. Meditativní básně o eucharistii, mariánské apod. nalézáme hojně i u jiných básníků – kněží, ty však mohli napsat i básnický nadaní a zbožně meditující laici.

Básní, které mohl napsat jen kněz, je v české poezii málo; větší množství – na však tolik jako u F. Kašpara a básnický slabších – jsem jich našel v některých sbírkách choceřského faráře Josefa Pospíšila (1876 – 1954), přínaležejícího také ke Katolické moderně. Velmi hodnotný, ušlechtilý a vznešený obsah ovšem ještě nestačí na dobrou báseň, zde však mám na mysli hodnotu mimopoetickou, spíš teologickou.

František Kašpar ve značné míře přejal zásady spirituality kněze v pastoračním terénu, které byly zdůrazněny a rozvinuty až v novější době a přijaty II. vatikánským sněmem v V. kapitole, 41. čl. konstituce *Lumen Pentium* a v 12. – 14. čl. dekretu *Presbyterorum ordinis*, totiž zásady důslednější integrace denních povinností kněze v pastorační do jeho duchovního života. V některých Kašparových sbírkách jsou i básně, v nichž se vyznává a pak i kaje ze svých citových milostných zaujetí, při celkovém pohledu to však svědčí o upřímnosti jeho básnických dějin srdce a duše.

František Kašpar se sám považoval za „poetu minor“. „Nevelkým světlem, ale čistým zářím“, napsal v básni *Opuštěná stezka* ve sbírce *Milostné ráno* (1938).

Hroznata František Janoušek, OPraem

(S laskavým svolením autora přetištěno z publikace: Česká katolická moderna. Sborník z konference konané 10. 11. 1988 v Prostějově. K 75. výročí úmrtí Karla Dostála-Lutinova. Muzeum Prostějovska, Prostějov 2001; str. 65-69.)

Poznámky:

1. Museum. Časopis bohoslovců českomoravských, roč. 33-36, 1898-1902. Tam „Zprávy z jednot. – Z Českých Budějovic“, v nich také o činnosti F. Kašpara v „Jirsíku“. Tam publikovány jeho básně (někdy

- pod jménem Xaver Kašpar), jeho „Poznámky o umění a mravnosti“, 34, 1889-1900, s. 62-67.
2. Týn. Sborník literární a umělecký, roč. 1-4, 1917-1920. Ve všech ročnících publikované básně F. Kašpara. V roč. 3, 1919, na s. 192 zpráva, že F. Kašpar zastupuje v redakci nemocného Xavera Dvořáka.
 3. Revue Archa, zejména roč. 5. Na s. 80 „Nový katolický básník...“ (nepodepsáno), na s. 163-165 K. D. L. „České jamby“.
 4. X. D.: František Kašpar: Granátová jablka. Týn, 1, 1917, s. 89-90.
 5. Jiří Karásek ze Lvovic: Básnické knihy Františka Kašpara. Týn, 1, 1917, s. 473-475.
 6. O poetice F. Kašpara viz Marie Štemberková: Poezie pro vnímavé uši, doslov k František Kašpar: Vzhůru povedu. – Výbor z básnického díla 4. Pastýř duší, s. 73-77.

Dále dopisy Xavera Dvořáka, J. Š. Baara, Sigismunda Boušky, Josefa Floriana a Jakuba Demla Františku Kašparovi, dopisy českobudějovické Kapitulní konzistoře F. Kašparovi, rukopis přednášky F. Kašpara „O sobě a o svém díle“, básně z pozůstalosti.

František Kašpar: Naši kmotři. Bílek a Březina

Když mistři Západu nám udíleli křest,
vlast úrodná nám dala kmotry vznešené;
jen oni byli hodni, ze zdroje nás vznést,
dvě duše veliké, mysticky spřízněné.

Hle Mistrův Ukřižovaný na dřevě pní
a vznáší se: toť drahý Kristus jižních Čech,
můj krajan. Bolesti a jasu vidění,
do vrchu plný Božství v lidských úzkostech.

Českého člověka odvěkým strádáním
a jeho ponížením záře prosvítá
synovství Božího; a v této visi, vím
a věřím, duše národa je odkryta.

Za oslňujícími zpěvy Básníka
zahlédám tutéž tvář a stejnou duši zřím,
jež věcmi k Božímu až nitru proniká,
a jíž je všečen život svatým tajemstvím.

Řev slyším ulice a vidím lotrů směs
jak cizím jedem tuto duši leptají;
však dílo svatokrádců zastavuje děs:
mystické tahy ještě z trosek svitají.

(z básnické sbírky „Zastavené hodiny“, 1922, ilustroval Josef Váchal)

Nezvěstný obraz Kristus na kříži se objevil po 80 letech na veřejnosti

V minulém čísle Zpráv jsme otiskli příspěvek Martina Jindry „Bílkova stopa v Husově sboru v Rudné u Prahy (Hořelici)“, ve kterém popisuje vznik první nově postavené budovy sboru (1923) Církve československé (husitské). V tomto sboru působil v letech 1936 až 1938 jako farář František Bílek mladší, syn sochaře F. Bílka, a díky tomu sem byla i zapůjčena dvě Bílkova díla. Cituji ze zmíněného článku:

„Jak dokládá zápis ve farní kronice, v témže roce (1936) Hořelici navštívili oba jeho rodiče František a Berta Bílkovi. Právě v době Františkova farárování obohatila interiér hořelického sboru dvě otcova díla. Sochař do chrámu zapůjčil pokrývku na oltář s ornamentací a obraz Krista na kříži (v dubovém rámu o rozměrech 3x2 m), který měl ve svém majetku jeho syn František Jaromír. Ten se po svém odchodu z Hořelice pokoušel obraz neúspěšně prodat náboženské obci v Praze na Smíchově...“

Martin Jindra svůj článek zakončil slovy: „Obě práce si z Hořelice po svém přeložení do Pacova František Jaromír Bílek odvezl. Přes dlouhodobé pátrání autora tohoto textu se žel dosud nepodařilo zjistit, kde se obraz Krista v současné době nachází.“

Počátkem června nás však upozornila PhDr. Hana Larvová z Galerie hl. m. Prahy, že tento obraz se v květnu objevil na aukci v Praze. Aukční síň

Dorotheum ho dne 25. května 2019 prodala za 300 tisíc Kč (vyvolávací cena byla 120.000 Kč, odhadní cena 180.000 Kč), což z něho udělalo třetí nejdražší Bílkovo dílo prodané v aukci. Cenový rekord drží dřevěný model k soše Obětovaný pro Hořovice, která se v roce 2011 na aukci společnosti Arcimboldo prodala za 322 tisíc korun. O patnáct tisíc méně – přesně 306.800 Kč – stála 80 centimetrů vysoká varianta Krucifixu ze sv. Víta, kterou v roce 2012 dražila společnost Zezula.

Rozměrný oltářní obraz Krista na kříži či Ukřižovaného (2 x 3 m), který byl vytvořen kombinovanou technikou (kombinaci černé tuše, hnědé tuše a běloby), byl prodán bez dřevěného napínacího rámu. V patě kříže je kresba signována a datována: F. Bílek 1931. Obraz je tedy o rok mladší než typologicky velmi podobná socha Ukřižovaného z kostela sv. Václava v Praze na Zderaze.

Kdo se stal novým majitelem obrazu, nevíme, ale není to žádný zahraniční sběratel. Aukční síň s původním majitelem museli podle zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, před dražbou požádat Národní památkový ústav (NPÚ) o vydání osvědčení k trvalému vývozu. NPÚ neudělil dílu vývozní povolení a dal podnět ministerstvu kultury k prohlášení díla za kulturní památku. Ministerstvo návrhu vyhovělo, takže obraz je dnes oficiálně evidovanou kulturní památkou, z čehož pro majitele vyplývá řada povinností. Mimo jiné také dílo přednostně nabídnout státu k odkoupení, pokud by se rozhodl jej prodat.

Doprovodná informace k prodanému dílu na webové stránce Dorothea naznačila, kudy pátrat po historii tohoto dlouho neznámého obrazu: *Provenience: z majetku autorova ošetřujícího lékaře MUDr. Václava Kotta z Chýnova (věnováno autorem).*

Podařilo se mi vyhledat dosud žijící děti MUDr. Kotta a od nich jsem se dozvěděl některé podrobnosti, které nám umožňují pokusit se dosud chybějící kapitulu v osudech obrazu rekonstruovat. Zdá se, že obraz nebyl v majetku F. Bílka mladšího, i když tento to uvádí v dopise, kterým nabízí obraz po odchodu z Hořelice k prodeji (mohl to konečně, za určitou provizi, dělat se souhlasem otce). Každopádně obraz se v roce 1938 nebo 1939 vrací ke svému tvůrci a s ním se stěhuje do Chýnova. Víme, že po vzniku Protektorátu opouští Bílek na jaře 1939 natrvalo Prahu a uchyluje se do Chýnova. Protože ho již skoro deset let trápí onemocnění jater, musí si zde najít stálého ošetřujícího lékaře. Tím se stává MUDr. Václav Kott, který byl v roce 1937 ustaven státním obvodním lékařem v Chýnově (mohl tam však provozovat soukromou praxi již o nějaký rok dříve – tomu by odpovídala i vzpomínka jeho syna, že tatínek léčil Bílka již od roku 1935). Bydlel v č. p. 7, kde je dnes chýnovský městský úřad, ale před tím tam byly lékařské ordinace. Nad jejich bytem byla policejní stanice.

Václav Kott (1909-1972) byl rodák z moravských Dubňan, měl ještě tři sourozence. Chýnov byl jeho první působiště jako lékaře. Stárnoucí rodiče

František Bílek: Portrét Antonie Kottové (50 x 65 cm), 1940. Foto: Gabriela Bezdíčková.

z Dubňan si vzal k sobě do Chýnova, ale starala se o ně i jeho sestra, která bydlela v Táboře. MUDr. Kott měl dvě děti, Václava (naroz. 1938) a mladší Antonii (1940), obě se později staly také lékaři. Syn vzpomíná, že když šel tatínek k Bílkovým, brával ho s sebou a Bílkovi k němu byli velice milí. Jednou mu prý darovali vlastnoručně vyrobenou a upečenou perníkovou chaloupku, která byla snad větší než on a která byla skutečným modelem „Chaloupky“ (Bílkova ateliéru). Muselo to být v roce 1941, když si na to pamatuje.

František Bílek byl svému lékaři nepochybně velmi vděčný. A nejspíše z vděčnosti mu daroval rozměrné plátno – obraz Ukřižovaného Krista – a namaloval portrét jeho manželky Antonie (1912-1981). Ten svými rozměry (cca 50 x 65 cm) patří k Bílkovým rozměrnějším portrétům, které vytvořil. I tento portrét je v pravém dolním rohu Bílkem signován a datován: F. BÍLEK – 1940 – 21 – IX. Datum 21. září 1940 znamená, že se asi jedná o jeden z posledních portrétů, které Bílek vytvořil.

Jinou možností než darování z vděčnosti je, že Bílek, nemocí již trochu omezován v tvorbě a hlavně vzhledem k válečné a chýnovskému azylu s omezenou možností prodeje svých děl, tímto způsobem platil za lékařskou péči. Vždyť víme, že takto dříve, když se mu nedostávalo hotovosti, se například snažil hradit náklady za cihly na stavbu své pražské vily (viz Zprávy SFB, č. 36, str. 3-10). Kdy přesně Bílek plátno Kottovým daroval, již nelze zjistit, na rubu obrazu není žádné věnování s datací, muselo to být ale v období posledních tří let Bílkova života, 1939 až 1941.

Nelze pochybovat o tom, že když František Bílek zemřel, byli manželé Kottovi na jeho pohřbu. Hned po skončení války, ještě v roce 1945, odešel Dr. Kott s rodinou do sudetského pohraničí, nejprve na tři roky do České Lípy, kde dělal „okresního lékaře“, poté se přestěhovali do nedaleké Mimoně, kde působil jako obvodní lékař prakticky až do své smrti. V Mimoni si Dr. Kott pověsil obraz Ukřižovaného na stěnu do knihovny, ale počátkem 50. let – vzhledem k tehdejší politické situaci i vzhledem k tomu, že jeho rodina prý byla tehdy v Mimoni politicky neoblíbená – jeho žena rozhodla, že obraz sundají. Sňali ho z rámu a uložili do speciálně zhotoveného zinkového pouzdra na půdu. Později byl obraz, stále v kovovém pouzdře, převezen k jeho dceři do České Lípy a opět uložen na půdu. Na půdě byl tedy uložen téměř 70 let, než se rodina rozhodla ho letos prodat.

Barevná fotografie obrazu Krista na kříži je na třetí straně obálky.

František Kožíšek

Za poskytnutí cenných informací a fotografií děkuji MUDr. Václavu Kottovi, MUDr. Antonii Duškové (rozené Kottové), PhDr. Jiřímu Práškoví a PhDr. Michalu Šimkovi.

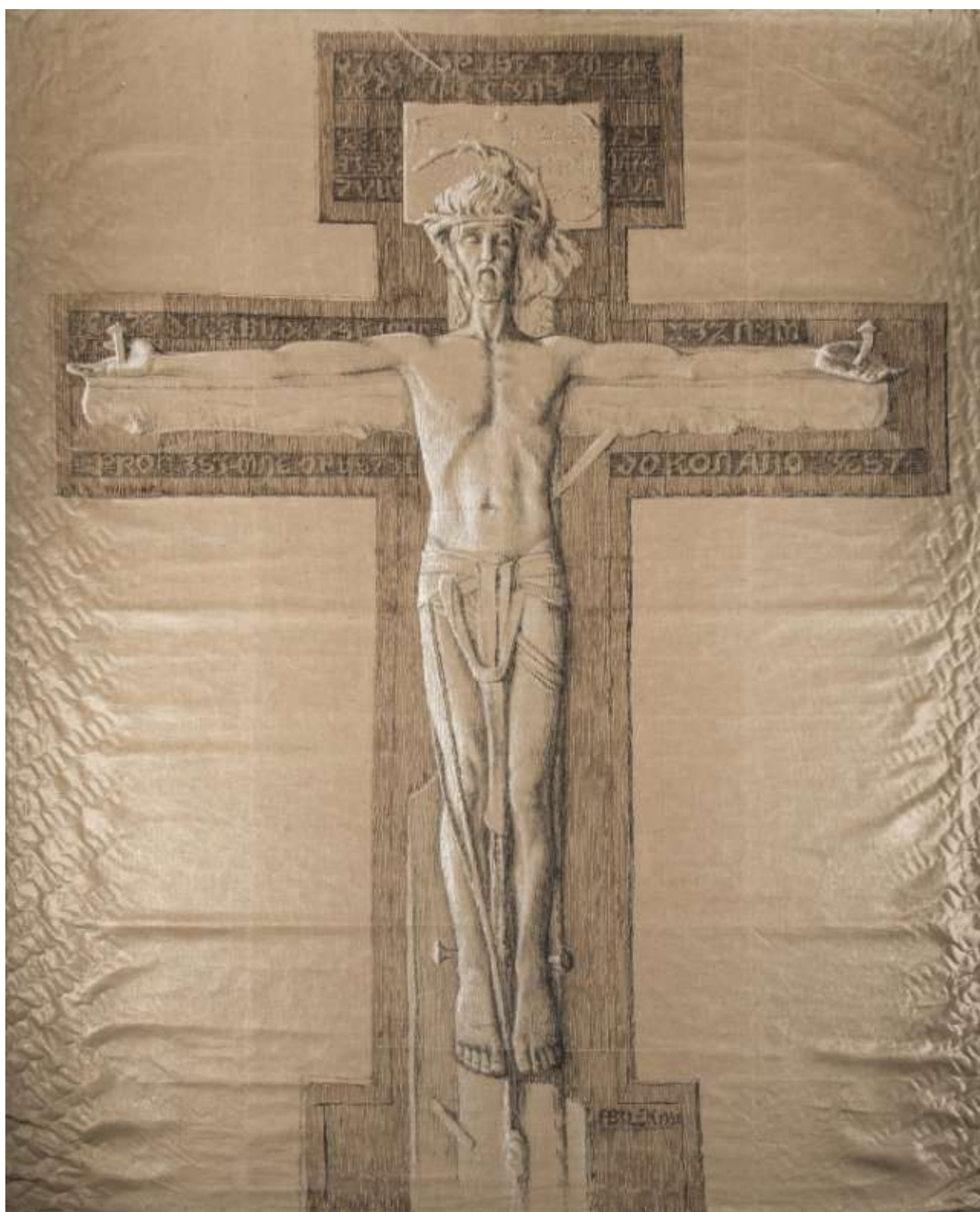
Drobné zprávy

Člen SFB, grafik Pavel Hlavatý nás upozornil na (relativně) novou knihu o nejvýznamnější Bílkově křížové cestě. Jedná se o **knihu Karla Kavičky „Bílkova křížová cesta v děkanském a farním kostele Povýšení sv. Kříže v Prostějově“**, kterou v roce 2016 vydalo Kartuziánské nakladatelství v Brně. Na 72 stranách je představena unikátní Bílkova křížová cesta, včetně fotografií jednotlivých zastavení, což je cenné zejména proto, že v chrámu jsou obrazy pověšeny poměrně vysoko a nejsou vidět detaily (podobně jako u křížové cesty v Pelhřimově). Kniha vyšla v nákladu 1000 kusů a její ISBN je 978-80-87864-54-8.

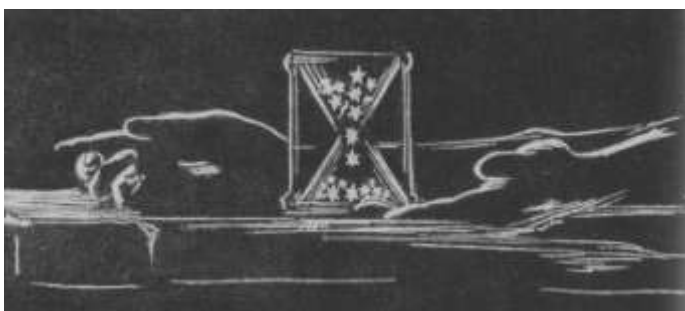
Před dvěma lety jsme na tomto místě informovali, že výbor SFB podpořil otevřenou výzvu za **zachování ateliéru a zahrady významné české sochařky Hany Wichterlové (1903-1990)** v Praze na Malé Straně, ve skryté zahradě pod Petřínem. Když sochařka zemřela, pokusili se její přátelé o to, aby ateliér zůstal zachován a byl po nutných opravách zpřístupněn veřejnosti, ale jednání s majitelem objektu, kterým byla Městská část Praha 1, nikam nevedla. Nakonec chtěla Praha 1 ateliér a přilehlou zahradu komerčně pronajmout nebo dokonce prodat. Proto vznikla zmíněná petice umělců a historiků umění. Naštěstí s novým vedením Městské části Praha 1 a Magistrátu hl. města Prahy se situace začala měnit k lepšímu a nakonec se našlo řešení. Ateliér i se svým malým pozemkem byl oddělen od pozemku sousední stavby a získá vlastní vstup od Petřínských sadů. Vedení MČ Praha 1 v lednu 2019 souhlasilo s převodem ateliéru na magistrát a v červnu zastupitelé MČ Praha 1 odhlasovali odsvědění. Objekt tedy již patří magistrátu, který plánuje investovat 6,3 mil. do jeho rekonstrukce. Ateliér bude spravovat a provozovat Galerie hl. m. Prahy, která zde zřídí expozici sochařky i jejího manžela, sochaře, medailéra a profesora VŠUP Bedřicha Stefana (1896-1982).

S lítostí oznamujeme, že uprostřed léta, v neděli 4. srpna zemřel dr. Petr Holman (1951-2019), literární historik a indolog, editor, pedagog, bohemista, hudebník, cestovatel... a z našeho pohledu však především editor a největší znalec díla Otokara Březiny, čestný předseda Společnosti O. Březiny, nositel její zlaté pamětní medaile a rovněž pamětní medaile Společnosti Anny Pammrové.

František Bílek: Kristus na kříži (Ukřižovaný), kombinovaná technika na plátně (2 x 3 m), 1931. Foto: PhDr. Michal Šimek, Dorotheum.

NEPRODEJNÉ

Pro své členy a příznivce vydává Společnost Františka Bílka v Praze

www.spol-fb.cz

Kontakt: Alena M. Kubíčková, Křivenická 413/16, 18100 Praha 8

ISSN: 2464-5516

Vydáno v nákladu 100 ks

Redakční rada: František Kožíšek, Michal Kellner, Yveta Kožíšková

Jazyková korektura: Yveta Kožíšková

Administrace: Michal Kellner, Nad Budánkami II 12, 150 00 Praha 5

Příspěvky do Zpráv posílejte na: spolecnost.frantiska.bilka@gmail.com